

Moskevská religionistická společnost (MRS) (Moscow Society for the Study of Religion)

Ivar Kh. Maksutov¹

Vznik Moskevské religionistické společnosti je spojen se zářím 2004, kdy byl z iniciativy studentů, aspirantů a odborných asistentů Katedry filozofie náboženství a religionistiky Filozofické fakulty Moskevské státní univerzity M. V. Lomonosova (MSU) a za přispění profesorů a vyučujících katedry zorganizován religionistický seminář. Společně se seminářem byla na Filozofické fakultě MSU, od roku 2004 do roku 2006, Společností organizována celá řada dalších projektů, díky nimž se na její činnosti začali podílet i zástupci rozličných fakult MSU, dalších moskevských vysokých škol a vědeckých ústavů, kteří se věnují religionistice a blízkým disciplínám a rovněž jednotliví badatelé, zabývající se výzkumem na poli náboženství.

V prvním roce činnosti Společnosti (podzim 2004 – jaro 2005) se základním projektem stal odborný religionistický seminář, který si mimo jiné kladl za cíl podporu a nastavení odborné výměny informací uvnitř dané vědecké obce. Samotného semináře se zúčastnili představitelé Fakult filozofie, psychologie, sociologie a historie MSU, ISAA, IF RAN,² Moskevské akademie průmyslu a obchodu, Státní univerzity managementu, Vysoké školy ekonomické atd. Činnost Moskevské religionistické společnosti vzbudila zájem také ze strany elektronických médií a tisku. Její členové se například, jako odborní konzultanti, podíleli na přípravě novinové stati o religiozitě současné mládeže („NG – Religija“, č. 89 z 03. 05. 2006).

Zvýšeným zájmem o práci Moskevské religionistické společnosti a zejména pak o zmíněný seminář bylo motivováno vytvoření projektu tzv. kulatých stolů, jež se věnují religionistické problematice a jež jsou organizovány dvakrát do roka: na začátku května a na začátku prosince. První kulatý stůl MRS proběhl 3. května 2006 pod názvem „Fenomén oběti v náboženstvích světa“. Po něm následovaly témata „Fenomén zázraku v náboženstvích světa“ (9. prosince 2006), „Prostor a čas v náboženské mapě světa“ (12. května 2007), „Člověk v náboženstvích světa“ (7. a 8. prosince 2007) a konečně pátý kulatý stůl MRS, tématicky zaměřený na „Metodologické problémy dějin náboženství“ (15. května 2008). Uskutečnění šestého kulatého stolu je naplánováno na 5. – 6. prosince 2008. Předpokládá se rovněž, že postupně bude formát kulatých stolů rozšířen tak, aby jeden z nich mohl být organizován jako každoroční konference.

Jedním ze základních cílů Společnosti je podpora organizace a uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti religionistiky a jí blízkých disciplínách a také podpora formování religionistické badatelské obce v Moskvě a dalších oblastech Ruska. Členové Společnosti aktivně pracují na vytváření možností spolupráce odborníků a všech, kteří se věnují výzkumu v oblasti náboženství. Za tímto účelem byly

¹ Předseda MRS (přeložil Michal Siazik).

² Jedná se o Ústav asijských a afrických studií (ISAA) a Ústav filozofie Ruské akademie věd (IF RAN); pozn. překl.

vytvořeny internetové webové stránky MRS (<<http://www.mro.su/>> nebo <<http://www.air-msu.ru/>>), kde je možné získat informace o probíhajících nebo plánovaných aktivitách Společnosti a seznámit se s materiály uskutečněných projektů nebo také s užitečnými informacemi o vědeckých událostech z religionistického světa. Současně je v provozu pravidelný elektronický (e-mail) bulletin, který obsahuje informace o akcích, pořádaných Společností, o religionistických konferencích (ruských i mezinárodních), sympóziích, kulatých stolech, seminářích, grantech, o knižních a jiných novinkách (je možné si tento pravidelný bulletin objednat na adrese <air.msu@gmail.com>). V současnosti je vyhotovena pouze ruská verze, ačkoli v plánu je i jeho příprava v cizích jazycích.

Díky výše popsanému operativnímu rozšiřování informací se v letech 2004–2008 mnozí členové Společnosti a rovněž celá řada studentů, aspirantů a mladých vědců z Ruska účastnila více než 30 vědeckých konferencí zaměřených na religionistiku a příbuzné disciplíny, které byly organizovány v Moskvě, Petrohradě, Novosibirsku, Vladimiru, Tokiju (Japonsko), Bukurešti (Rumunsko), Bostonu (USA), Marburgu (Německo), Brémách (Německo), Oxfordu (Velká Británie), Kyjevě (Ukrajina) a dalších městech.

Dalším cílem Moskevské religionistické společnosti je také pomoc při součinnosti, spolupráci a komunikaci religionistů v Rusku a za hranicemi. Součástí realizace tohoto cíle je uskutečňování veřejných přednášek ruských a zahraničních specialistů v oblasti religionistiky v rámci religionistického semináře MRS. Se svým příspěvkem na téma „Náboženství Světa ve slovanském pohanství“ na Seminári vystoupil například Vjačeslav Vsevolodovič Ivanov (ředitel Ústavu světové kultury MSU), dále Sergej Lvovič Ruzer (Katedra religionistiky Jeruzalémské univerzity) s přednáškou „Křesťansko – židovská polemika a zvláštní «syrská cesta» ve «Výkladech» Afraata“, Rustam Muhammadovič Šukurov (Fakulta historie MSU) představil téma „Islám v kontextu blízkovýchodní kultury“, Leonid Griliches (vedoucí Katedry biblistiky Moskevské duchovní Akademie) vystoupil s přednáškou věnovanou semitskému kontextu evangelijních textů, Tatána Lvovna Šenjavskaja (Filozofická fakulta MSU) s přednáškou „Pohanství a Křesťanství na současném Islandu“ a rovněž Reuven Kipervasser (Univerzita Bar – Ilan, oddělení Talmudu), který přednesl svůj příspěvek ke „Srovnávacímu studiu rabínských a novozákonních podobenství“. V květnu 2008 se uskutečnily přednášky religionistů Tima Jensena (generální sekretář Mezinárodní asociace dějin náboženství) a Anniki Hvithamar (předsedkyně Dánské asociace dějin náboženství) z Jihodánské univerzity. Na prosinec 2008 je také plánována přednáška Willema Hofstee z Leidenské univerzity na téma „Současná situace a diskuse o metodě a teorii religionistiky“.

Zbývá zmínit ještě jednu z činností Společnosti, kterou je podpora rozvoje všestranných vztahů s ruskými a mezinárodními organizacemi. Řada členů Společnosti působí v Evropské asociaci pro výzkum náboženství (European Association for Study of Religions) a jiných vědeckých sdruženích. Členové Společnosti udržují kontakty s organizacemi a jejich představiteli, působícími v Rusku i v zahraničí, mezi nimiž figuruje už zmíněná Mezinárodní asociace dějin náboženství (<<http://www.iahr.dk/>>), Evropská asociace pro výzkum náboženství (<<http://www.easr.de/>>), Severoamerická patristická společnost (North American Patristic Society, <<http://moses.creighton.edu/NAPS>>), Státní muzeum dějin náboženství (Petrohrad), Katedra východních studií Filozofické

fakulty Petrohradské státní univerzity, Katedra filozofie a religionistiky Fakulty humanitních a sociálních věd Vladimírské státní univerzity, Centrum religionistického výzkumu „Etna“ (<<http://www.etna.ru/>>), vědecká společnost studentů, aspirantů a mladých vědců „Tradice Východu“ (Petrohrad), Nezávislé vědecko – výzkumné centrum (Volgograd), Mládežnická asociace religionistů Ukrajiny (<<http://www.mar.in.ua/>>) a další.

Díky zaběhnuté komunikaci s celou řadou religionistických organizací se Moskevské religionistické společnosti v roce 2007 podařilo uskutečnit první mezinárodní religionistickou internetovou konferenci na téma „Člověk@Náboženství@Internet“ (1. října – 1. prosince), na jejíž organizaci se podílela Mládežnická asociace religionistů Ukrajiny, Nezávislé vědecko – výzkumné centrum, vědecká společnost „Tradice Východu“ a Centrum religionistického výzkumu „Etna“. Na konferenci zaslali své stati religionisté z Ruska, Ukrajiny, Běloruska, Švýcarska a Španělska. Od 1. září do 1. prosince 2008 proběhne druhá mezinárodní religionistická konference pod názvem „Komparativní religionistika: od předmětu k problému“. Své přání, zúčastnit se této konference, vyjádřili badatelé z Německa, Itálie, USA a Velké Británie, z nichž je možno jmenovat Michaela Pye (Marburgská univerzita / Univerzita Otani, Kjóto; referát „Výzkum modlitby v současné religionistice“), A. P. Zabijaka (Amurská státní univerzita; referát „Náboženství: zkušenost rozumění a typologie“) nebo Giovannio Casadia (Univerzita Salerno; referát „Badatelé v oblasti komparativní religionistiky v dialogu: teologie vs. historie v dopisech adresovaných Ugo Bianchimu“). Podrobnější informace o tomto projektu budou dostupné na oficiálním webu: <www.e-religions.net>.

Z důvodu popularizace činnosti Společnosti bylo v roce 2008 připraveno k vydání první číslo almanachu „RELIGO“, ve kterém byly otištěny vybrané materiály rozličných projektů Společnosti, realizovaných v letech 2004–2008. Své místo zde našly zprávy z religionistického semináře, referáty z I., II., III. a IV. kulatého stolu MRS, informace o první religionistické internetové konferenci, materiály veřejných přednášek a rovněž nová vydání vybraných fragmentů z klasických prací religionistů. Materiály k projektům roku 2008, včetně druhé mezinárodní religionistické internetové konference budou publikovány ve druhém vydání almanachu.

Základním cílem Společnosti, který koneckonců určuje i sféru její činnosti, je vytvoření příznivých podmínek a možností pro profesionální činnost religionistů v Moskvě. Zároveň je ale Moskevská religionistická společnost otevřena spolupráci s religionisty z nejrůznějších koutů Ruska i celého světa.